PaaNa Saghoran Jaa Awsaaf Jameela SuhNNa Akhlqa Maulana Habibur Rahman Habeeb Mirokhani

ڀَاڻ سَڳورَنَ ﷺ جَا اَوصَافِ جَمِيلہ

مولانا حبيب الرحمان ”حبيب“ ميروخاني

بسم الله الرحمان الرحيم
الحمد لله و ڪفيٰ والصلواة علي النبي المصطفيٰ.
حضور سائين جن جي حياتِ طيبه، ڪيتير قدر نه پاڪ و صاف نالو آهي. جيڪا حياتي اوصاف جميله ۽ اخلاق حسنه کان سواءِ فضول ۽ اجاين ڳالهين ۾ نه گذري هجي، اهڙيءَ حياتيءَ لاءِ طيب جو لفظ ئي موزون. اهڙي حياتيءَ لاءِ عربي جي وسيع لغت ۾ طيب کان وڌيڪ ٻيو موزون نالو ئي نٿو ٿي سگهي، ۽ پوري لغت ۾ پاڪائي ۽ طهارت لاءِ ”طيب“ جو لفظ ئي چوٽيءَ جو لفظ آهي.
حضور سائين جن جي حيات طيبه شروع کان وٺي طيب گذري. پنهنجا ته پنهنجا پر اغيارن کي به سندن اخلاق حسنه معترف ڪيو هو ۽ ڪنهن کي به حضور جن جي حيات طيبه تي آڱر کڻڻ جي طاقت ڪانه هئي ۽ سڀ سندن حيات طيبه جا معترف ۽ اقراري هيا.

جنهن لاءِ خود خدا جو ڪلام شاهدي ٿو ڏي: ”يعرفونہ ڪما يعرفون اَبناءَ هم“ چو ته هو ڏسي رهيا هئا ته حضور جن ۾ جيڪي به اوصاف جميله يا اخلاق حسنه هيا، سڀ اتم درجي جا ۽ ڪمال جي چوٽيءَ جا هيا. ڇا ڪمال درجي جي صداقت، جو دشمن پڻ کين صادق ۽ مصدوق سان ياد ڪندا هئا. ڇا ڪمال درجي جي امانت، جو جنهن وقت ڪافرن جي اذيت کان مجبور ٿي هجرت ڪري رهيا آهن ته انهن ظالمن جون امانتون حضرت علي رضه جي حوالي ڪري، پوءِ تيار ٿيا آهن. وري فيصلي ۾ امانت اها هئي جو جيڪڏهن به ڌريون پاڻ ۾ وڙهي ايندين هيون ته حضور جن حق جو فيصلو ٻڌائيندا هئا، پوءِ چو نه هڪ ڌر ۾ ڪو سندن ويجهو عزيز يا قريب هجي. جڏهن اهڙي اڪمل درجي جي امانت هئي ته قرآن مجيد به اهڙي هستيءَ جي مثان لٿو.

”اِن الله يامرڪم اَن تودوالامانات اِليٰ اهلها و اِذا حڪمتم بين الناس ان تحڪموا بالعدل“ ڪهڙي نه ڪمال درجي جي امانت هئي ۽ ڪهڙو نه چوٽيءَ جو عدل هيو، جو پنهنجن ۽ پراون جي ڪا به تميز ڪانه

هئي. سڀ امانت ۽ عدل ۾ برابر رهيا. ڪهڙي نه ڪمال درجي جي شفقت ۽ ڪهڙي نه اتم درجي جي رحمت هئي. حضور سائين جن جي حيات طيبه شروع ڪان وٺي، قدرت جي سهاري ٿي. دنوي سهارا سڀ موڪلائي ويا. اجان امان سائڻ جي بطن مبارڪ ۾ هيا ته سندن والد حضرت عبدالله دنيا مان رحلت ڪري ويو. اجان ٿج تي ئي هئا ته امان سائڻ جو سهارو به موڪلائي ويو. وري ڪجھ وڏا ٿيا ته سندن جد امجد عبدالمطلب به رخصت ٿي ويو. چو ته رب نه پئي چاهيو ته منهنجي محمد ﷺ جو سهارو مون ڪان سواءِ ٻيو هجي. جڏهن قدرت جي سهاري حيات طيبه هلڻ لڳي ته شروع ڪان ئي طيب هلڻ لڳي.

حضور ﷺ جن اجا ٻن ڇئن ڏينهن جا هيا ته امان حليمه سعديه رضه حضور ﷺ جن کي ڇاتيءَ تي رکي ٿي ته هڪ پاسو حضور ﷺ جن پيتو. وري ٻيو پاسو ڏئي ٿي ته پاڻ سڳورن ﷺ ڪنڌ موڙي ۽ منهن ڦيرايو ته امان سائڻ چوي ٿي ته مان سمجهيو ته ٻچڙي ڀؤ ڪيو آهي. وري ساڳيو پاسو پهريون ڏنم ته پيئن لڳا. وري به ٻيو پاسو ڏنم ته وري منهن

ڦيرايائون. وري به مان ٿيهر به ائين ڪيم ته وري به ساڳي حالت رهي. پوءِ سمجهيم ته حضور ﷺ جن پنهنجي پاءُ جي حق تلفي جو خيال ڪري رهيا آهن. هيءَ هئي سندن حيات طيبه جي شروعات. وري ڪجهه وڏا ٿيا ۽ هلڪي پٿر ڪٽڻ جهڙا ٿين ٿا ته سندس چاچو ابو طالب کين ڪعبة الله جي تعمير لاءِ وٺي وڃي ٿو. ۽ انهن جو دستور هوندو هيو ته ڪعبة الله جي تعمير اگهاڙا ٿي ڪندا هئا ۽ ائين ڪرڻ ۾ ثواب سمجهندا هيا. حضور ﷺ جن جي چادر مبارڪ پري ٿا ڪن ته پاڻ سڳورا بي هوش ٿي پيا. وري جڏهن کيس چادر ويڙهي ويئي ته هوش ۾ آيا. هيءَ هئي ننڍڙائپ ۾ سندن حياءَ داري، ٻئي جي حق جي پاسداري. وري جوانيءَ جي عالم ۾ هيا ته قريش سردار ۽ رئيس جڏهن به ڪنهن سفر جي تياري ڪندا هئا ته پنهنجيون نوجوان نينگريون، حسين شهزاديون ۽ خوبصورت عورتون، حضور ﷺ جن وٽ امانت رکي پوءِ سفر تي ويندا هيا. انهن کي اهو يقين هيو ته سندن امانت حفاظت ۾ رهندي. جڏهن واپس ايندا هيا ته

امانت محفوظ ٿيل وٺي ويندا هيا. هيءَ هئي سندن شرافت ۽ معصوميت.
جيڪا شخصيت سيد المرسلين ٿيڻ لاءِ مصطفيٰ ٿيل هئي، اهڙيءَ هستيءَ کان ڪبائر ته درڪنار مگر صغائر به نه ٿيڻا هئا. انهيءَ ڪري ته سرتاج المعصومين بنيا. پوءِ چو نه صلحاءِ هجن، اولياءَ هجن، انبياءَ هجن، يا اولي العزم من الرسل هجن، مگر تاج معصوميت جو حضور ﷺ جن جي سر مبارڪ تي آهي. هيءَ هئي حضور ﷺ جن جي نبوت کان اڳ جي حيات طيبه، جنهن کي قدرت مصطفيٰ جو لقب ڏيئي دنيا ۾ موڪليو. اهڙي هستيءَ کان ڪابه خلاف توقع جي ڳالھ ثابت ٿئي ته اها قدرت جي انتخاب جي غلطي ثابت ٿيندي. معاذ الله منها. جڏهن مبعوث برسالت ٿيا ته جيڪا رحمت اڳ ۾ ڪين وديعت ٿيل هئي، تنهن جو درياءُ جوش کائڻ لڳو ۽ هر هڪ جي ڪايا پلٽ ٿيڻ لڳي. خود ڪلام خدا جو سندن رحمت کي هنن لفظن ۾ ساراهي ٿو.
”وما ارسلناک الا رحمة اللعالمين“ اسان توکي ناهي موڪليو مگر دنيا وارن لاءِ رحمت ڪري. زمين تي

انسان ته رحمت ۾ اچن ٿا، جن ته اچن ٿا، مگر ملائڪ خدا جا به رحمت ۾ اچن ٿا. حديث شريف ۾ اچي ٿو ته جنهن وقت ڪنهن جاءِ تي قرآن مجيد جي مجلس ٿيندي آهي ته ملائڪ رب جا هڪ ٻئي کي سڏيندا آهن ته ”هلموا اليٰ بارئکم هلموا اليٰ رحمة ربکم“ ته سڀ ملائڪ اچي گڏ ٿيندا آهن ۽ هڪ ٻئي جي مٿان ڪنپڙاٺيون رکندا آهن، ته جيڪا رحمت انسانن ڪان بچي ته اسان جي مٿان پوي. انهيءَ رحمت جي آڻ جو سبب حضور ﷺ جن بڻيا. زمين جا ملائڪ ته رحمت ۾ آيا، پر جڏهن حضور ﷺ جن معراج تي وڃن ٿا ۽ ڏسن ٿا ته هڪ قوي الجسم ملائڪ آهي، جنهن جا پر ڪُسي ويا آهن ۽ پرواز ڪان مجبور ٿيو ويٺو آهي. حضور ﷺ جن پڇن ٿا ته اي ملائڪ! انهيءَ حالت ۾ ڇو آهين؟ جواب ۾ عرض ٿو ڪري ته سائين مان الله سائين ڪان عرش جي سير ڪرڻ جي اجازت گهري. مون کي الله سائين فرمايو ته توکي طاقت ڪانهي. پوءِ مون عرض ڪيومانس ته مون کي طاقت بخشي. الله سائين موڪل ڏني. مون هڪ هزار ورهيه پرواز ڪيو ته منهنجن پرن مان پرواز جي

طاقت موڪلائي ويئي. الله سائين کي عرض ڪيم ته سائين مون کي طاقت ڏي. مون کي اڳ کان ڏهوڻي طاقت وڌيڪ ملي. وري هڪ هزار ورهيه پرواز ڪيم، وري به منهنجي پرن مان طاقت موڪلائي ويئي. وري به طاقت جو عرض ڪيم. ٿيون پيرو به طاقت ملي، وري به پرواز ڪيم، جڏهن ٽي هزار ورهيه پرواز ڪيم ته مولا سائينءَ کان پڇيم ته سائين تنهنجي عرش جو ڪيترو سير ڪيو اٿم. الله سائين فرمايو ته ڪمثل ساعة. مون کي حڪم مليو ته هاڻي پنهنجي جاءِ تي وڃ. مان هت پهتو آهيان ته انهيءَ حالت ۾ آهيان. سائين الله سائينءَ وٽ سفارش ڪر منهنجي.

حضور ﷺ جن مولا پاڪ کي عرض ٿا ڪن ته مولا سائين هن ملائڪ جي خطا معاف ٿئي ۽ هن کي ساڳيا ئي پر ۽ طاقت پرواز جي عطا فرماءِ. حضور ﷺ جن جي دعا قبول ٿي ۽ ملائڪ کي ساڳيا پَر ملن ٿا. حضور سائين جي رحمت ۾ آسمان جا ملائڪ به داخل ٿيا. ”وما ارسلناک الا رحمة العالمين“.

حضور عليہ الصلواة و السلام جنن لاءِ به رحمت بڻجي آيا. جنن کي ڪلام خدا جو ٻڌائين ٿا ته ايمان آڻي پنهنجي قبيلي کي وڃي چون ٿا:”انا سمعنا قرآناً عجبا يهدي الي الرشد فآمنا“ ايمان جي زيور کان آراسته ٿي رحمت جي آغوش ۾ آيا ”وما ارسلناک الا رحمة العالمين“ مگر خصوصاً انسانن جي لاءِ رحمت بڻجي آيا. ڪن صداقت جو سبق پڇايو، صديق اڪبر بنيا. ڪن عدالت جو اندو پڇايو، فاروق اعظم بڻيا. ڪن حيا ۽ حلم اکين ۾ سوئي رکيو ۽ صاحبِ حيا جو لقب پرائي ذوالنورين بڻيا. ڪن شجاعت جو سبق سکيو، اسد الله الغالب بڻيا. ڪن جوانن الله جي دين بلند ڪرڻ لاءِ شمشير زنيءَ جو رڪارڊ ٽوڙيو ۽ سيف من سيوف الله بڻيا. جنهن وقت اهڙن مردان خدا جي تلوار ميان مان ٻاهر پئي آئي، الله جي دين جي دشمنن جي صفن ۾ ٽاڪوڙا پئجي ويا ۽ اک ڇنڀ ۾ هزارن جي تعداد ۾ ڍير پئي ٿيا، مگر هنن مردان خدا جي تلوار کي ڪو به ڪنڊ يا ٿڪ نه پئي ٿيو. ڇو ته الله جي تلوار آڏو، ڪنهن ٻئي جي تلوار کي ڇا مجال!! انهيءَ ڪري حضرت خالد رضي الله عنہ شهادت جو شوق ۽ انتظار

دل ۾ رکي، دشمنن جي صف ۾ ڪاهي پئي پيو. مگر آخر دم تائين کيس شهادت نصيب نه ٿي. چو ته خدا جي تلوار، ڪنهن ٻئي جي تلوار آڏو ڪيئن زير ٿئي. ڪن جوانن شب عروس جيميڻاج ۽ مزي کي قربان ڪري مغسول الملائڪ بڻيا. ڪن مال ڏنا، ڪن سر ڏنا، ڪن زر ڏنا، ڪن گهر ڏنا، مگر اسلام جي نالي کي نيچو ڪرڻ نه ڏنو. سي سڀ رحمت جي آغوش ۾ آيا. ”وما ارسلناڪ الا رحمة للعالمين“.

رحمت جو مينهن ته پوري دنيا لاءِ آيو، پر جنهن زمين ۾ جهڙي صلاحيت هوندي اتي اهڙي شيءِ پيدا ٿيندي. جيڪا مٺي زمين هئي ته رحمت جي مينهن پوڻ سان صديق سائين جهڙا سدا گلاب پيدا ٿيا. فاروق سائين جهڙا گل لاله پيدا ٿيا، عثمان سائين جهڙا با حيا شرم ٻوٽا پيدا ٿيا ۽ علي سائينءَ جهڙا موتيا ۽ سورج مُکي پيدا ٿيا، جن سورج مکي وانگي رخ مبارڪ، اسلام جي سورج ڏي پئي رکيو. اهڙن گلن اسلام جي باغ کي سدا بهار پئي بخشيو ۽ اسلام جي چمن ۾ ڇهڇٽو پئي مچايو. پر جتي زمين ڪلراٺي هئي ته اتي ابو جهل جهڙا ڪنڊا ۽ ابو لهب جهڙا ٻڀ پيدا ٿيا. چو ته انهن

جي سرشت ئي شور زمين مان هئي. تنهن ڪري رحمت جي مينهن پوڻ کان پوءِ سواءِ ڪنڊن، ڪپن ۽ ٿوهرن جي ٻي ڪا به شيءِ پيدا ڪري نه سگهي. يقين سان چئي سگهجي حضرت عزرائيل عليہ السلام جي مٿ مٿي ۾ اهڙن شورفتن جي حصي ۾ ڪلر کان سواءِ ٻيو ڪجھ به نصيب نه هيو. پر خدا جو قسم ته دنيا ۾ اهڙن بدبختن لاءِ به رحمة للعالمين جي رحمت پيچو نه ڇڏيو. اجتماعي لحاظ سان، پوري قوم جي شڪل ڦري بندر، پولا ۽ رڇ بنجڻ جي عذاب کان نجات ملي.

حضور سائين طائف ۾ تبليغ ڪرڻ لاءِ وڃن ٿا ته ڪافر پنهنجن ڇوڪرن کي حضور سائين جي آزارڻ لاءِ برانگيختو ڪن ٿا، جن پياري پيغمبر کي پٿر هنيا، سندن بدن مبارڪ مان خون وهي وڃي ُجتي مبارڪ تي پوي ٿو. ملڪ الجبل اچي ٿو. ۽ چوي ٿو ته سائين اوهان جي اها تڪليف مون کي برداشت ٿي نه ٿي سگهي. مون کي حڪم ڪر ته مان جبل ڪٽي هنن جي مٿان اچلايان ته ذرو نه ملين ذري سان. پيسجي پاٽي ٿي وڃن. حضور جن جواب ڏنن ته مان دنيا ۾ رحمت ٿي آيو آهيان.

جڏهن حضور سائين جن سان مقابلي ڪرڻ لاءِ ميدان ڪارزار ۾ اچن ٿا ته رحمت جوش ڪائي ۽ چوي ٿو ته چو نه اهي به منهنجي آغوش ۾ اچن ته الله پاڪ مثان وحي ٿو نازل ڪري ته انهن کي هن ڳالھ ڏي سڏ ۽ چوين”تعاليوا اليٰ كلمة سواءِ بيننا و بينكم ان لا نعبدالا الله و لانشرڪ بہ شيئا ولا يتخذ بعضنا بعضا ارباباً من دون الله“ پوءِ جي هو تنهنجي دعوت تي اچن ته انهن سان صلح ڪر ۽ پاءُ بنائين. پل اهي به تنهنجي رحمت جي آغوش ۾ اچن. پر ڪافرن اها به پيشڪش نڪرائي ڇڏي. چو ته هنن ۾ عنانيت فرعون کان به وڌيڪ هئي. جو فرعون ٻڏڻ وقت چوڻ لڳو ته مان مسلمان آهيان ۽ مان الله تي ايمان ٿو آڻيان. جنهن لاءِ ڪلام خدا جو شاهد آهي.”فلما ادركہ الغرق قال آمنت بالله الذي امنت بہ بنو اسرائيل واءنا من المسلمين“ حضرت موسيٰ جو فرعون پڇاڙيءَ ۾ ايمان لاءِ هٿ پير هڻي ٿو ۽ پڇتائي ٿو پر محمد مصطفيٰ جو فرعون ابوجهل مرڻ وقت سندس گردن ڪاٽيندڙ عبدالله بن مسعود کي ڪهڙيءَ نه عنانيت سان چئي رهيو آهي ته ڏاچيءَ جي چارڻ واري جا پٽ، منهنجي گردن کان

لهي پري ٿيءُ، مون وٽ سڄي روءِ زمين تي تنهنجي محمد ڪان مبغوض ٻيو ڪو نه هيو. حضور ﷺ جن فرمائين ٿا ته منهنجو فرعون موسيٰ جي فرعون کان وڌيڪ سخت ثابت ٿيو. ڪافرن جو ضد پاڻ سڳورن ﷺ سان انهيءَ ڪري هيو ته الله پاڪ پنهنجو ڪلام هڪ اهڙي شخص تي لاٿو، جيڪو دنيا ۾ بي سهارو هيو، يتيم ٿي پليو. نه هن کي مال هيو، نه دنيا، نه سيم و زر ۽ نه وري ڪن رئيسن مان هو. اسان سردارن مان ڪنهن هڪ تي، پنهنجو ڪلام نازل ڪري ها. حضور سائينءَ جي طرفان ڪلام الله جواب ٿو ڏئي. ”اهم يقسمون رحمة ربڪ، نحن قسمنا بينهم معيشتهم “ باقي رحمت ۽ فضل، الله جي هٿ ۾ آهي، جنهن کي وڻي ته ڏي”فان الفضل بيدالله يعطي لمن يشاء“ وري چوڻ لڳا ته ٻئي ڪنهن غريب تي لهي ها، هروبرو محمد ﷺ تي چو؟ قرآن پاڪ جواب ٿو ڏي ”نزل عليٰ محمد و هوالحق“ جڏهن هنن ڏٺو ته محمد مصطفيٰ ورڪ ڪري رهيو آهي قرآن پاڪ جي ۽ قرآن ورڪ ڪري رهيو آهي محمد مصطفيٰ جي، هاڻي اها دعويٰ ڪيائون ته محمد مصطفيٰ جيڪو

ڪلام ٻڌائي رهيو آهي، سو الله جو ڪلام نه آهي، پر ان جو پنهنجو ڪلام آهي. حضور ﷺ جن ڪين چون ٿا ته جيڪڏهن منهنجو ڪلام آهي ته توهان به مون جهڙا انسان آهيون. توهان اهڙو ڪلام چو نٿا پيش ڪريو. ته ڪافرن پنهنجي چوٽيءَ جا اديب، فصيح و بليغ شاعر گڏ ڪيا ته اهڙو ڪلام ٺاهيون، جيڪو زور انهن کي هيو، زور لائي بيٺا مگر عاجز رهيا. ته الله جو قرآن وري للڪاري چوين ٿو:

”قل لِئن اجتمعت الانس والجن عليٰ ان ياتوا بمثل هذالقرآن لاياتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيرا.“

خدا جو ڪلام هن کي هڪ هڪ ڳالهه تي سمجهائي ٿو ته سمجهو. مگر هنن بجاءِ سمجهڻ جي نخوت ۽ عنانيت ڪئي. اهڙا ته روسياه بدبخت ۽ قسمت جا ڪارا هيا، جو انهن کي پنهنجي منهن تي سواءِ خالي هٿن مهٽڻ جي، ٻي ڪا به شيءِ نصيب نه هئي.

تهي دستان قسمت را چه سود از رهبر كامل
چو خضر از آب حيوان تشنه مي آرا سكندر را

حضور ﷺ جن نه فقط عقلمندن لاءِ رحمت ٿي آيا هئا، پر ديوانن ۽ بي عقلن لاءِ به رحمت بنجي آيا هئا.

هڪ دفعي جهنگل ۾ وڃي رهيا هئا ۽ ڏسن ته ڏنارن جو هڪ ٿولو بيٺو آهي. انهن ۾ هڪ ديواني عورت به آهي. جنهن پاڻ سڳورن ﷺ کي ڏسي، وڏي آواز سان چوڻ لڳي: او محمد او محمد! هيڏي آءُ. حضور ﷺ جن پڇيو ته ديواني ڪاڏي؟ ديوانيءَ حضور ﷺ جن کي گريبان کان چڪي وڃي، ڪانئين جي پريءَ مٿان بيهاريو ۽ چوڻ ٿي لڳي ته ڪانئيون ڪٽانءَ. حضور ﷺ جن بجاءِ هن جي جو ڪانئيون ديوانيءَ جي مٿي تي رکن، پنهنجي سر مبارڪ تي ڪٽي ۽ چوڻ لڳا ته هل ديواني تنهنجو گهر ڪاٿي آهي؟ ديواني اڳيان ۽ حضور ﷺ جن پٺيان . جڏهن گهر جي در تي پهتا ته گهر وارا ڏسي تمام ڏک ۾ پئجي ويا. ۽ عرض ڪرڻ لڳا ته سائين هيءَ ديواني آهي. اوهان کي تڪليف ڏني اٿس. مهرباني ڪري معاف ڪندا. حضور ﷺ جن فرمايو ته مان چڙو اوهان سياڻن لاءِ نه، پر چرين لاءِ به رحمت بڻجي آيو آهيان. وما ارسلناڪ الا رحمةللعالمين.

جيئن ته پاڻ يتيم ٿي وڏا ٿيا هئا، تنهن ڪري سندن رحمت يتيمن ٻارن لاءِ بي انتها هئي. هڪ دفعي عيد

جو وڏو ڏينهن آهي. حضور ﷺ جن عيد جي نماز پڙهڻ لاءِ وڃي رهيا آهن. ڏسن ته رستي تي هڪڙو ڇوڪرو ڦاٽل ڪپڙن ۽ پريشان حال ۾ روئي رهيو آهي.

حضور ﷺ جن پرسان وڃي پڇن ٿا ته ڇو ٿو ڇوڪرا روئين؟ ڪنهن جو انتظار اٿئي! وڏي ڏينهن ڦاٽل ڪپڙا، ڦٽي ويو قرار ٿي. ڇوڪرو عرض ٿو ڪري ته سائين تون ڇو ٿو منهنجن ڏکن ۾ شريڪ ٿين پيا به ته هتان لنگهي ويا آهن. ڪن کي پٽڙا ڪلهن تي هئا، ڪي ٻارن کي هٿ هٿ ۾ ڏيئي پيا وڃن. ڪنهن به مون ڪان پڇا ڪا نه ڪئي. سائين تون به وڃ. انهن سان خوشيءَ ۾ شريڪ ٿيءُ، ڇڏ مون کي ته پنهنجي قسمت تي رئان. جو اڄوڪو خوشيءَ جو وڏو ڏينهن، منهنجن ڏکن ۽ ڏوجهرن جو وڏو ڏينهن ٿي آيو آهي. ڇوڪرو وري به روئي روئي سڏڪا ڀري، بي حال ٿي ٿو وڃي، حضور سائين عليہ الصلواة والسلام پاڪ پري مٿي تي هٿ گهمائي، ڳلي ڳلي سان ملائي ۽ ڇوڪر کي چون ٿا ابا! مان دکي انسانن جي دک دور ڪرڻ لاءِ آيو آهيان، ۽ منهنجو نالو محمد

مصطفيٰ عليہ الصلواة والسلام آهي. ڇوڪري عرض ڪيو ته سائين نه ابو نه امڙ جو ڪارائي پياري، نه لٽا ڪپڙا، نه پارائڻ وارو جو پارائي- حضور ﷺ جن ٻچڙي کي وٺي گهر ٿا وڃن، ۽ بيبي صاحبه کي چون ٿا ته مان هن ڇوڪري جو پيءُ آهيان- تون هن جي ماءُ ٿيءُ- هن کي وهنجاري لٽا ڪپڙا پارائي ۽ چڱو چوکو ڪاراءِ ته مان هن کي عيدگاه ڏي وٺي وڃان- جنهن وقت حضور ﷺ جن ڇوڪري کي آڱر ڏيئي، عيدگاه ڏي وٺيو پيا وڃن ته ڇوڪرو اوچو ڳاٽ ڪري فخر مان چئي رهيو آهي ته آهي ڪو اوهان مان، مون جهڙو بخت پريو ڇوڪرو، جنهن جو پيءُ منهنجي پيءُ جهڙو(يعني حضور سائين جهڙو)، جنهن جي ماءُ منهنجي ماءُ جهڙي هجي. اهي ڇوڪرا جن جا پيءَ هئا، سي تمنا ڪرڻ لڳا ته جيڪر اسان جا پيءَ فوت ٿي وڃن ها. جيڪر اسان به حضور ﷺ جن جا پٽ ٿيون ها. هيءَ هئي يتيمن تي رحمت”وما ارسلناک الا رحمة للعالمين“

تمام دنيا جي رحمت، ترازو جي هڪ پڙ ۾ وجهو ۽ ٻئي پڙ ۾ حضور ﷺ جن جي شفقت ۽ رحمت وجهو

ته سچي دنيا جي رحمت وارو پڙ، هلڪو ٿي پوندو، ۽ حضور ﷺ جن جي رحمت وارو پڙ ڳرو ٿي پوندو.
درد مان در هجر يوسف کم تر از يعقوب نيست
او پسر گم کرده بود و ما پدر گم کرده ايم -
حضور جن جي حيات طيبه جي هڪ هڪ پهلو کي ڏسبو ته حضور ﷺ جن کان سواءِ هر هڪ شيءِ اڌوري يا ناقص هئي. سندن تشريف آوري ٿي، ۽ هر هڪ شيءِ جي ڪمال جو سبب بني. حتي! ڪ انسانيت به ڪمال ته پهچڻ ۾ حضور جن جي مرهون منت آهي ۽ اخلاق به پنهنجي حسن جي عظمت جي چوٽيءَ تي پهچڻ ۾ حضور ﷺ جن جا مرهون منت آهن. جو خود ڪلام خدا حضور ﷺ جن جي اخلاقن کي هن الفاظن ۾ تحسين سان پيش ڪري ٿو.”انک لعليٰ خلق عظيم“ جنهن جي خلق کي خدا عظيم جي لفظ سان ياد فرمائي، ان کان وڌيڪ سهڻو خلق، ڪنهن جو ٿو ٿي سگهي.جو پنهنجي جاني دشمن ابوجهل وٽ بيماريءَ جي حالت ۾ عيادت لاءِ ويندا هئا ۽ ابو لهب جي عورت جيڪا سندن رستي تي ڪنڊن اڇلڻ ۾ ثواب سمجهي ۽ جهنگ مان وجي ڪنڊن جي

پري پاڻ ڪري اچي حضور ﷺ جن جي رستي تي ڦٽي ڪري، پنهنجي ڪفر جي خدمت سمجهندي هئي. ڪنهن وقت بيماريءَ سبب ڪندا اچلي نه سگهي. حضور ﷺ جن عليہ الصلواة جن رستي کي صاف ڏسي پڇيو ته اڄ رستو ڪنڊن کان صاف آهي ڇو؟ جواب ۾ عرض ٿا ڪن ته سائين اڄ اها پنهنجي ڪفر جي خدمت گذار ڇاڪ نه آهي. حضور ﷺ جن ڪانئس طبع پرسي ڪرڻ وڃن ٿا. خدا جو قسم ڪيڏو نه اعليٰ درجي جو خلق هو. اهڙن خلقن کي ڏسي، سواءِ هن چوڻ جي رهي نٿو سگهجي ته”انڪ لعليٰ خلق عظيم“.

مسلمانن ۾ سڀني کان پلارو گهر اهو آهي جنهن ۾ ڪو يتيم هجي ۽ ان سان نيڪي ڪئي وڃي ۽ سڀني کان برو اهو گهر آهي جنهن ۾ يتيم هجي ۽ ان سان بدسلوڪي ڪئي وڃي.(ابن ماجه)

پرهيزگاري جو لباس(سڀني لباسن کان) بهتر آهي(القرآن)

*نماز بي حيائي جي ڪمن ۽ ناشائسته حرڪتن کان روڪيندي(رهندي) آهي(القرآن)